

Examining Postgraduate Theses For Lesson Study: A Meta-Synthesis Study

Mücahit AYRA*

*Dr., Ministry of National Education, Türkiye, mucahitayra@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-0693-0359

ABSTRACT

This study aims to reveal the current status of graduate thesis studies on lesson study, which is a teacher professional development approach that has recently become widespread in Turkey. The postgraduate theses were accessed from the Thesis Center database of the Council of Higher Education by using the keywords "ders imecesi", "ders araştırması" and "lesson study". A total of 66 postgraduate thesis studies were identified with the specified keywords. A total of 29 doctoral and 23 master's theses published between 2012 and 2023 that met the research criteria were included in the study. The results of the studies included in the research were analyzed by content analysis using the meta-synthesis technique. As a result of the analysis, in terms of research approaches and methods, it was determined that the majority of the theses were conducted with qualitative research approach and case study method, mostly with mathematics teachers at the secondary school level and in mathematics courses. It was determined that individual interviews, classroom observations, and lesson plans as documents were used as data collection tools, and content analysis was mostly preferred in data analysis. It was found that there was a significant increase in the number of graduate theses on lesson study especially after 2018. It is seen that graduate theses on course study focused on the dimensions of students, teachers/prospective teachers and course study implementation. With the student dimension, the concepts of academic achievement and with the teacher/pre-service teachers dimension, the concepts of teaching knowledge and skills were mostly addressed. With the dimension of lesson study practice, it was determined that the stages of lesson study were mostly examined. In the context of the effects of Lesson Study, it was found that the studies mostly focused on the academic achievement of the students and the planning skills of teachers and teacher candidates. In terms of implementation difficulties, the concept of time has been put forward more. Some suggestions were made within the framework of the research results.

ARTICLE INFO

Article History:

Received:06.10.2024

Received in revised form:11.10.2024

Accepted: 15.10.2024

Available online: 30.10.2024

Article Type: *Research Article*

Keywords: Lesson study, professional development, graduate thesis, meta-synthesis.

Purpose of the research

In the context of professional development, as in many countries (Lim, White & Chiew, 2005; Lewis, 2009; Ylonen & Norwich, 2013; Verhoef, Tall, Coenders & Smaellen, 2014), attention has been directed to the lesson study approach in Turkey and the number of studies on the lesson study approach has increased in recent years (Ayra & Kösterelioğlu, 2021; Şahin & Kılıç, 2020). In this sense, it is thought

that a study that will reveal the trends and important results of the studies on the lesson study approach is important. The aim of this study is to examine the postgraduate theses on lesson study in the YÖK National Thesis Center until 2023 in the context of different dimensions. Within the scope of this purpose, the research question is framed as “What is the distribution of postgraduate thesis studies on course study management in terms of type, year, research approach, method, sample characteristics, disciplinary field, analysis techniques, results and focus topics?”.

Research Methodology

In this study, the meta-synthesis method within the qualitative research approach was used. Meta-synthesis studies aim to synthesize, reconstruct, interpret and generalize the results of research on a specific topic (Zimmer, 2006). In other words, it can be defined as the evaluation of evaluation (Patton, 2014). In this study, the steps of meta-synthesis developed by Walsh and Downe (2005) were followed. These steps are determining the scope of the study, finding the studies conducted within this scope, deciding on the studies to be included in the study, coding and categorizing the studies into themes, and presenting the results of the analysis.

Data were collected using document analysis technique. For this study, the Higher Education Council (YÖK) National Thesis Center database was searched between May and June 2024 using the keywords “ders imecesi”, “ders araştırması” and “lesson study”. Within the scope of the search, a total of 66 graduate thesis studies published between 2010 and 2023 were reached. Of these studies, 41 were doctoral theses and 25 were master's theses. Ten of the theses were excluded due to the fact that ten of them were in English, three of them were accepted in 2024 and one of them was not intended for the purpose of the research, and a total of 52 theses were included in the analysis. In order for a research to be included as a source for this study, it was accepted as a criterion that the title, subject and abstract of the thesis should include one of the terms “lesson study”, “lesson research” and “lesson study”, the language of writing should be Turkish and it should be accessible in the YÖK thesis center database.

Qualitative data provide a rich content for researchers to solve complex problems. However, it is important to analyze the data systematically in order to reach the right conclusion (Miles & Huberman, 2016). In this respect, content analysis was preferred to analyze the data. Content analysis is defined as the process of summarizing important results in written documents and reaching more holistic information (Yıldırım & Şimşek, 2016). In this research, the data were analyzed in three steps. In the first step, the data were prepared and organized, in the second step, the data were coded and the codes were brought together and reduced to themes, and in the last step, the data were presented in figures, tables or a discussion (Creswell, 2016).

Results

In terms of the type of theses on lesson study, it is observed that there are more doctoral theses than master's theses. In terms of research approach and method, it was determined that the majority of the theses were conducted with qualitative research approach and case study method. It was found that the study group of the theses mostly consisted of teachers and the number of theses varied between 2 and 4. It was identified that lesson study was applied in mathematics branch and course as the branch and discipline area and in secondary school as the level. It is seen that individual interviews, classroom observations and lesson plans as documents were used as data collection tools and content analysis was preferred as the analysis method. It was found that the graduate theses on Lesson Study focused on the dimensions of students, teachers/pre-service teachers and Lesson Study implementation. In the student dimension, the thesis studies mostly focused on academic achievement, and in the teacher/preservice teacher dimension, the concepts of teaching knowledge and skills were addressed. In the context of the effects of Lesson Study, it was found that the studies mostly focused on the academic achievement of students and the planning skills of teachers and teacher candidates. In the dimension of implementation difficulties, the concept of time emerges as a significant issue.

Recommendations

In this study, graduate theses were examined. Articles were not included in this study due to the fact that the data in the theses were very dense and some of the articles were produced from graduate theses. Contribution to the literature can be made by examining the articles on lesson study.

It is also suggested that lesson study should be carried out with the participation of educational administrators. This way, it is believed that it will both contribute to the dissemination of Lesson Study in our country and the implementation difficulties arising from the administrators will be overcome to a great extent.

Examining the effects of the lesson study model mostly on teachers constitutes a limitation in terms of findings. Considering that the purpose of teachers' professional development is ultimately to contribute to various development areas of students, more studies examining the effects of Lesson Study on students will contribute to the field.

It is thought that the most frequently cited problems related to the lesson study approach, such as time and difficulties in coming together, can be overcome to a great extent with a hybrid system of lesson study. In this sense, it is recommended that the planning and evaluation parts of the lesson study practices be conducted online and the research lessons be conducted face-to-face.

Ders İmecesine Yönelik Gerçekleştirilen Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması

Mücahit AYRA*

*Dr., MEB, Vakıfkent Toki İlkokulu, Türkiye, mucahitayra@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-0693-0359

ÖZ

Bu çalışmada son zamanlarda Türkiye’de yaygınlık göstermeye başlayan bir öğretmen mesleki gelişim yaklaşımı olan ders imecesine yönelik gerçekleştirilen lisansüstü tez çalışmalarının mevcut durumunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Lisansüstü tezlere Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi veri tabanından “ders imecesi”, “ders araştırması” ve “lesson study” anahtar kelimeleri kullanılarak erişim sağlanmıştır. Belirtilen anahtar kelimelerle toplam 66 lisansüstü tez çalışması tespit edilmiştir. Araştırma kriterlerini karşılayan, 2012-2023 yılları arasında yayınlanmış 29 doktora ve 23 yüksek lisans tez çalışması araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmaya dâhil edilen çalışmaların sonuçları meta sentez tekniği kullanılarak içerik analiziyle analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda araştırma yaklaşım ve yöntemleri açısından tezlerin büyük çoğunluğunun nitel araştırma yaklaşımı ve durum çalışması yöntemi ile, çoğunlukla matematik öğretmenleri ile ortaokul kademesinde ve matematik derslerinde yürütüldüğü belirlenmiştir. Veri toplama araçları olarak büyük oranda bireysel görüşme, sınıf içi gözlemler ve doküman olarak ders planlarının kullanıldığı, verilerin analizinde ise en çok içerik analizinin tercih edildiği tespit edilmiştir. Özellikle 2018 yılından sonra ders imecesi çalışmalarında lisansüstü tezler bağlamında önemli artış olduğu saptanmıştır. Ders imecesi ile ilgili lisansüstü tezlerde öğrenci, öğretmen/öğretmen adayları ve ders imecesi uygulaması boyutlarına odaklanıldığı görülmektedir. Öğrenci boyutuyla en çok akademik başarı, öğretmen/öğretmen adayları boyutuyla en çok öğretim bilgisi ve becerisi kavramları ele alınmıştır. Ders imecesi uygulaması boyutuyla ise daha çok ders imecesinin aşamalarının incelendiği tespit edilmiştir. Ders imecesinin etkileri bağlamında araştırmaların daha çok öğrencilerin akademik başarıları, öğretmen ve öğretmen adaylarının planlama becerileri üzerinde durdukları tespit edilmiştir. Uygulama zorlukları boyutunda ise zaman kavramı daha çok ortaya konulmuştur. Araştırma sonuçları çerçevesinde birtakım önerilerde bulunulmuştur.

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihi:

Alındı:06.10.2024

Düzeltilmiş hali alındı: 12.10.2024

Kabul edildi: 15.10.2024

Çevrimiçi yayımlandı: 30.10.2024

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler: Ders imecesi, mesleki gelişim, lisansüstü tez, meta-sentez.

1.Giriş

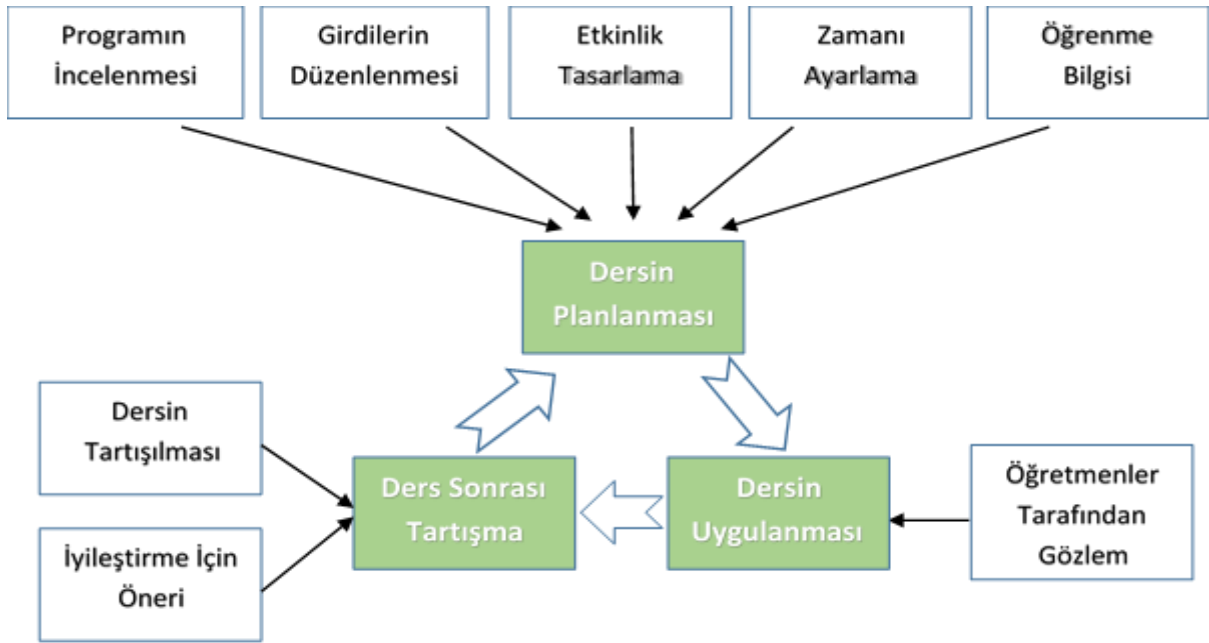
Günümüzdeki hızlı değişim ve dönüşüm birçok yapıyı etkilemektedir. Bu yapılardan en önemlilerinden biri de şüphesiz eğitim sistemleridir. Eğitim sistemlerinin tüm unsurları birçok konuda bu hızlı değişime adapte olup çağın istedik özellikleri bağlamında dönüşümünü sürdürmelidir. Bu anlamda eğitim sistemlerinde dönüşümün sağlanması ve eğitim sistemlerinin sürekliliği eğitimin en önemli unsurları olan öğretmenlerden ve öğretmenlerin mesleki gelişimlerinden geçmektedir. Öğretmen mesleki gelişimi, eğitimin yakın ve uzak hedeflerine ulaşmak ve çıktılarını ortaya çıkarmak için öğretmenlerin çağın gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumları edinmelerini ve geliştirmelerini sağlayan süreçler toplamı olarak ifade edilebilir.

Yapılan araştırmalar öğretmenlere yönelik gerçekleştirilen mesleki gelişim çalışmalarının yeterli olmadığı yönünde eleştiriler ortaya koymaktadır (Karadağ, 2015; Gültekin & Çubukçu, 2008). Borko, Jacobs ve Koellner (2010) de mesleki gelişimin tek seferlik, kısa süreli ve öğretmenin pasif dinleyici konumda olduğu değil, öğretmenlerin iş birliği içerisinde çalışabildiği bir süreç olması gerektiğini ifade etmektedir. Ayra ve Kösterelioğlu’nun (2019) gerçekleştirdiği çalışmada öğretmenlerin eğitimde aktif rol alabilecekleri etkileşimli grup çalışmaları ile uygulamaya dönük tartışma türü etkinliklerinin yer aldığı mesleki gelişim faaliyetlerini istedikleri belirtilmiştir. Dünya eğitim sistemleri incelendiğinde öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik birçok model ve yaklaşımın benimsendiği

görülmektedir. Bunlardan biri de Japon eğitim sisteminde uzun süredir uygulanan ve çok önemli görülen (Lewis & Tsuchida, 1999; Yoshida, 1999), Bayrakçı'nın (2009) da Türkiye için yararlı bir mesleki gelişim yaklaşımı olabileceğini öne sürdüğü, Japonya'da "Jugyokenkyuu", uluslararası literatürde "lesson study" (Lewis, Perry & Murata, 2006) kavramları ile ifade edilen ders imecesi yaklaşımıdır.

Ders imecesine yönelik literatür incelendiğinde (Ayra & Köstereliolu, 2021; Doig & Groves, 2011; Takahashi & Yoshida, 2004; Yoshida, 1999) ders imecesinin temelde planlama, uygulama ve değerlendirme olmak üzere üç aşamadan oluştuğu, bu üç aşamanın döngü olarak ifade edildiği (Takahashi & Yoshida, 2004) ve mesleki gelişimden en üst düzeyde faydalanmak adına birden fazla döngü ile yürütülmesi gerektiği (Fernandez & Yoshida, 2004) ifade edilmektedir. Ders imecesi yaklaşımına ilişkin süreç Şekil 1'deki gibi modellenmiştir (Paulsen, 2010).

Şekil 1. Paulsen'in (2010) ders imecesi döngüsü

Şekil 1'de ifade edildiği gibi ders imecesi yaklaşımı, çalışmaların büyük bir bölümünü oluşturan ve sürecin temeli olarak değerlendirilen (Doig & Groves, 2011) dersin planlanması aşaması ile başlamaktadır. Planlama aşamasında öncelikle hedef ve kazanımların belirlenir. Bu aşamada ders imecesi sürecinde yer alan öğretmenlerin belirledikleri hedef ve kazanımlar bağlamında mesleki deneyimlerinden ve kaynaklardan faydalanarak ayrıntılı bir ders planı ortaya koymaları beklenmektedir (Fernandez & Yoshida, 2004). Araştırma dersi olarak tanımlanan (Takahashi & McDougal, 2016) dersin uygulanması aşamasında gönüllü bir öğretmen hazırlanan ders planını sınıfında uygular ve ders imecesi grubundaki diğer öğretmenler derse gözlemci olarak katılır (Fernandez & Yoshida, 2004). Araştırma dersi sürecinde gözlemci öğretmenler derse uygulayan öğretmene değil, ders planının uygulanabilirliği ve öğrenci tepkilerine odaklanmalıdır (Lewis, 2009; Takahashi & Yoshida, 2004). Dersin değerlendirilmesi aşamasında araştırma dersinde yapılan gözlemler temelinde yansıtıcı bir tartışma ortamı oluşur. Bu aşamada tartışmanın odak noktası derse uygulayan öğretmen değil, hazırlanan ders planıdır (Doig & Groves, 2011). Tartışma süresince bir öğretmen önemli sonuçları ve kararları not alır (Yoshida, 1999). Tartışma sürecinin sonunda alınan kararlar ile ders planı yeniden yapılandırılır (Takahashi & Yoshida, 2004). Gruptaki farklı bir öğretmen yeniden düzenlenen bu planı sınıfında uygular ve diğer öğretmenler yine gözlem yapar. Gözlemler sonucunda değerlendirme aşamasında ders planı yeniden düzenlenir ve hedef kazanıma yönelik ayrıntılı bir ders planı ortaya konulmuş olur. Fernandez ve Yoshida (2004), disipline yönelik

müfredatın ilerlemesi gerektiği ve zaman problemi yaşanabileceğinden dolayı aynı konuya yönelik üç döngü yapılmasının zor olacağını belirtmektedir.

Mesleki gelişim bağlamında birçok ülkede olduğu gibi (Lim, White & Chiew, 2005; Lewis, 2009; Ylonen & Norwich, 2013; Tan-Chia, Fang & Ang, 2013; Verhoef, Tall, Coenders & Smaallen, 2014; Ono & Ferreira, 2010) ülkemizde de dikkatler ders imecesi yaklaşımına yöneltilmiş ve son yıllarda ders imecesi yaklaşımı ile ilgili yapılan çalışmaların (Ayra & Kösterelioğlu, 2021; Gülhan, 2021; Kara & Şen, 2021; Aktuna & Gökkurt Özdemir, 2020; Şahin & Kılıç, 2020) sayısında artış görülmüştür. Bu anlamda ders imecesi yaklaşımına yönelik gerçekleştirilen çalışmaların eğilimlerini ve önemli sonuçlarını ortaya koyacak bir çalışmanın önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı, 2023 yılına kadar YÖK Ulusal tez merkezinde ders imecesi ile ilgili gerçekleştirilen lisansüstü tezleri farklı boyutlar bağlamında incelemektir. Bu amaç kapsamında araştırma sorusu “Ders imecesi üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmaları tür, yıl, araştırma yaklaşımı, yöntem, örneklem özellikleri, disiplin alanı, analiz teknikleri, sonuçlar ve odak konular ile ilgili dağılımları nasıldır?” olarak şekillenmiştir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada, nitel araştırma yaklaşımı içerisinde yer alan meta-sentez yöntemi kullanılmıştır. Meta-sentez çalışmaları, belirli bir konuda gerçekleştirilen araştırmaların sonuçlarını sentezleyip yeniden yapılandırmayı, yorumlamayı ve genelleştirebilmeyi amaçlamaktadır (Zimmer, 2006). Çalık ve Sözbilir (2014) meta-sentez çalışmalarını, aynı konuda gerçekleştirilen araştırmaların benzer ve farklı yönlerini karşılaştırmalı bir şekilde ortaya koyan ve konulara yönelik kapsamlı bir başvuru kaynağı olarak ifade etmektedir. Bir başka ifade ile değerlendirmenin değerlendirilmesi olarak tanımlanabilir (Patton, 2014). Bu çalışmada Walsh ve Downe (2005) tarafından geliştirilen meta-sentez adımları takip edilmiştir. Bu adımlar çalışmanın kapsamını belirleme, bu kapsam çerçevesinde gerçekleştirilen araştırmaları bulma, çalışmaya dahil edilecek araştırmalara karar verme, araştırmaları kodlama ve temalara ayırma ve analiz sonucunda ulaşılan sonuçları sunmadır.

2.2. Verilerin Toplanması

Veriler doküman inceleme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Bu araştırma için “ders imecesi”, “ders araştırması” ve “lesson study” anahtar kelimeleri kullanılarak Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veri tabanı Mayıs-Haziran 2024 tarihleri arasında taranmıştır. Tarama kapsamında 2010-2023 yılları arasında yayınlanmış olan toplam 66 lisansüstü tez çalışmasına ulaşılmıştır. Bu çalışmaların 41’i doktora 25’i yüksek lisans tezidir. Tezlerden onunun dilinin İngilizce olması, üçünün 2024 yılında kabul edilmiş olması ve birinin araştırma amacına yönelik olmaması nedenleriyle kapsam dışı bırakılmış ve toplam 52 tez incelemeye dâhil edilmiştir. Bir araştırmanın bu çalışmaya kaynak olarak dahil edilebilmesi için tez adı, konu ve özetinde “ders imecesi” “ders araştırması” ve “lesson study” terimlerinden birini içermesi, yazım dilinin Türkçe ve YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında erişilebilir olması ölçütlerini sağlaması ölçüt olarak kabul edilmiştir.

2.3. Veri Analizi

Nitel veriler karmaşık problemlerin çözüme kavuşturulması noktasında araştırmacılar için zengin bir içerik sunmaktadır. Ancak doğru sonuca ulaşabilmek için verilerin sistemli bir biçimde analiz edilmesi önemlidir (Miles & Huberman, 2016). Bu bakımdan verilerin analizinde içerik analizi tercih edilmiştir. İçerik analizi, yazılı dokümanların içindeki önemli sonuçların özetlenmesi ve daha bütüncül bilgiye ulaşılması süreci olarak ifade edilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2016). Bu çalışmada verilerin analizi üç adımda gerçekleşmiştir. Birinci aşamada verilerin hazırlanması ve organizasyonu, ikinci aşamada verilerin kodlanması ve kodların bir araya getirilmesi ile temalara indirgenmesi, son adımda ise verilerin şekiller, tablolar ya da bir tartışma halinde sunumu yapılmıştır (Creswell, 2016). Bu doğrultuda çalışma kapsamına giren lisansüstü tezler araştırma sorusu çerçevesinde incelenerek elde edilen bilgiler farklı bir sayfaya alınmış ve bu doküman üzerinde çalışılmıştır. Bu aşamada elde edilen veriler benzerlik ve farklılıklar dikkate alınarak gruplandırılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölüm, ders imecesi konusunda Türkiye'de yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesiyle elde edilen bulguları içermektedir.

Tablo 1. Ders imecesine yönelik tezlerin türü, tezlerde kullanılan yaklaşım, yöntem ve veri analizi tekniklerinin dağılımı

Tez Türü	Sayı		Yaklaşım	Sayı		Yöntem	Sayı		Veri Analizi	Sayı	
	(f)	%		(f)	%		(f)	%		(f)	%
Doktora	29	55,7	Nitel	43	82,7	Durum Çalışması	33	63,5	İçerik Analizi	34	65,4
Yüksek Lisans	23	44,3	Nicel	2	3,8	Eylem Araştırması	12	23,1	Betimsel Analiz	29	55,8
			Karma	7	13,5	Deneyisel Yöntem	5	9,6	Nicel Analiz	10	19,2
						Olgu Bilim	2	3,8	Diğer	3	5,8
						Ders İmecesi	1	1,9			
						Tarama	1	1,9			
						Meta-sentez	1	1,9			
						Doküman Analizi	1	1,9			

Tez türlerine göre dağılım incelendiğinde doktora tezinin yüksek lisans tezine göre daha fazla olduğu görülmektedir. Araştırma kapsamına alınan 52 tezdten 29'u (%55,7) doktora tezi ve 23'ü (%44,2) yüksek lisans tezidir. Araştırma yaklaşımı açısından incelendiğinde tezlerin büyük çoğunluğunun nitel araştırma yaklaşımı ile yürütüldüğü tespit edilmiştir. Tezlerin 43'ü (%82,7) nitel yaklaşım, 7'si (%13,5) karma yaklaşım ve 2'si (%3,8) nicel yaklaşım ile yapılmıştır. Kullanılan araştırma yöntemine göre dağılım incelendiğinde tezlerin çoğunun durum çalışması ile yürütüldüğü saptanmıştır. Tezlerin 33'ü (%63,5) durum çalışması, 12'si (%23,1) eylem araştırması, 5'i (%9,6) deneysel yöntem, 2'si (%3,8) olgu bilim yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Tarama, meta-sentez ve doküman analizi yöntemleri birer çalışmada kullanılmıştır. Bir çalışmada da ders imecesi yaklaşımı yöntem olarak sunulmuştur. Analiz teknikleri açısından incelendiğinde çoğunlukla içerik analizi ve betimsel analiz tercih edildiği belirlenmiştir. Çalışmaların 34'ünde (%65,4) içerik analizi, 29'unda (%55,8) tercih edilmiştir. Bu iki analizin birlikte kullanıldığı yine birçok çalışma mevcuttur. 10 tez çalışmasında (%19,2) nicel analizler tercih edilmiş olup üç tez çalışmasında ise analiz yöntemleri video analiz, hipotez testleri ve matematiksel bilişim ile ilişkisel yaklaşım teorisine göre analiz olarak ifade edilmiştir.

Tablo 2. Ders imecesine yönelik tezlerde kullanılan veri toplama araçlarının dağılımı

Görüşme	Nitel						Nicel					
	f	%	Gözlem	f	%	Doküman	f	%	f	%		
Bireysel görüşme	43	82,7	Sınıf içi gözlemler	39	75,0	Ders planı	31	59,6	Testler	9	17,3	
Odak grup görüşmesi	10	19,2	Gözlem Notları	10	19,2	Araştırmacı-Öğretmen Günlüğü	20	38,4	Ölçek – Anket	5	9,6	
Öğretmen görüşleri formları	4	7,7	Araştırmacı-Alan Notları	15	28,8	Yansıtıcı rapor	11	21,2	Öz değerlendirme	5	9,6	
Ses kaydı	13	25,0	Video kaydı	27	51,9	Diğer kaynaklar	15	28,8	Akran değerlendirme	2	3,8	
									Rubrik	3	5,8	

Ders imecesine yönelik yapılan araştırmalarda veri toplama araçları olarak büyük oranda bireysel görüşme, sınıf içi gözlemler ve doküman olarak ders planlarının kullanıldığı görülmektedir. Nitel veri toplama araçları bağlamında çalışmaların %82,7'sinde bireysel görüşme, %75'inde sınıf içi gözlemler, %59,6'sında ders planları, %38,4'ünde araştırmacı ve öğretmen günlükleri, %28,8'inde araştırmacı alan

notları, %21,2'sinde yansıtıcı raporlar, %19,2'sinde odak grup görüşmesi, yine %19,2'sinde gözlem notları ile veriler toplanmıştır. Çalışmaların %25'inde ses kaydı, %51,9'unda video kaydı, %7,7'sinde öğretmen görüşleri formları ile araştırma verileri desteklenmiştir. %28,8'inde de diğer kaynaklar olarak ifade ettiğimiz etkinlik çalışma kağıtları, materyaller, öğrenci ürünleri, kaynak ve ders kitapları, bilimsel tez ve makaleler, öğretim programları, karalama kağıtları, web içerikleri dokümanlar kullanılmıştır. Nicel verilerin elde edilmesinde ise başarı, beceri gibi çeşitli testler (%17,3), ölçek ve anketler (%9,6), öz değerlendirme (%9,6) ve akran değerlendirme (%3,8) formları ile rubrikler (%5,8) tercih edilmiştir. Çalışmalarda nitel veri toplama araçlarının daha çok kullanıldığı ve genel olarak bunlar görüşme, gözlem ve doküman olarak ifade edilebilir.

Tablo 3.

Ders imecesine yönelik tezlerin çalışma grubundaki kişi sayısı, meslek ve çalışmanın hangi kademe yürütüldüğüne dair dağılım

Çalışma Grubu Sayısı	Sayı (f)	Yüzde (%)	Çalışma grubu mesleği	Sayı (f)	Yüzde (%)	Kademe	Sayı (f)	Yüzde (%)
2-4	29	55,8	Öğretmen	31	59,6	İlkokul	9	17,3
5-8	14	26,9	Öğretmen Adayı	19	36,5	Ortaokul	28	53,8
9-25	6	11,5	Akademisyen	3	5,7	Lise	9	17,3
25+	2	3,8				Üniversite	5	9,6

Ders imecesine yönelik lisansüstü tezlerin çalışma grubunda çoğunlukla öğretmenlerin olduğu, grup sayısının 2 ile 4 arasında değiştiği ve çalışmaların ortaokul kademesinde yürütüldüğü görülmektedir. Çalışma grubu sayısı olarak yapılan tez çalışmalarının 29'unda (%55,8) 2-4 katılımcı, 14'ünde (%26,9) 5-8 katılımcı, 6'sında (%11,5) 9-25 katılımcı ve 2'sinde (%3,8) 25 ve üzeri katılımcı olduğu tespit edilmiştir. Tez çalışmalarının 31'inde (%59,6) öğretmenler, 19'unda (%36,5) öğretmen adayları ve 3'ünde (%5,7) akademisyenlerin yer aldığı belirlenmiştir. Ders imecesi çalışmalarının eğitim kademesi olarak 28'inin (%53,8) ortaokul, 9'unun (%17,3) ilkokul, yine 9'unun (%17,3) lise ve 5'inin (%9,6) üniversitede yürütüldüğü saptanmıştır.

Tablo 4.

Lisansüstü tezlerin yılı, çalışma grubundaki branş ve hangi disiplin alanında yürütüldüğüne dair dağılım

Branşlar	Sayı (f)	Yüzde (%)	Disiplin Alanları	Sayı (f)	Yüzde (%)	Yıl	Sayı (f)	Yüzde (%)
İlköğretim Matematik	22	42,3	Matematik	38	73,1	2023	6	11,5
Ortaöğretim Matematik	9	17,3	Fem Bilimleri	6	11,5	2022	4	7,7
Sınıf Öğretmenliği	10	19,2	Türkçe	4	7,7	2021	6	11,5
Fen Bilimleri	6	11,5	İngilizce	3	5,7	2020	6	11,5
İngilizce	5	9,6	Sosyal Bilgiler	2	3,8	2019	9	17,3
Türkçe/Türk Dili ve Edebiyatı	3	5,7	Hayat Bilgisi	2	3,8	2018	5	9,6
Sosyal Bilgiler	2	3,8	Lisans Dersleri	6	11,5	2017	4	7,7
Diğer	8	15,7				2016	3	5,7
						2015	4	7,7
						2014	3	5,7
						2013	1	1,9
						2012	1	1,9

Ders imecesi ile ilgili lisansüstü tez çalışmalarının 22'si (%42,3) ilköğretim matematik, 10'u (%19,2) sınıf öğretmenliği, 9'u (%17,3) ortaöğretim matematik, 6'sı (%11,5) fen bilimleri, 5'i (%9,6) İngilizce, 3'ü (%5,7) Türkçe/Türk dili ve edebiyatı, 2'si (%3,8) sosyal bilgileri ve 8 tez çalışmasında da felsefe, psikoloji, tarih, din kültürü ve ahlak bilgisi, fizik, kimya, bilişim teknolojileri, müzik branşlarından öğretmen ve öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Disiplin alanına göre çalışmaların 38'i (%73,1) matematik, 6'sı (%11,5) fen bilimleri, 4'ü (%7,7) Türkçe/Türk dili ve edebiyatı, 3'ü (%5,7) İngilizce, 2'si

(%3,8) sosyal bilgiler, yine 2'si (%3,8) hayat bilgisi, 6'sı (%11,5) çeşitli lisans derslerinde yürütülmüştür. Yıl açısından en çok tez çalışmasının kabul edildiği yıl 9 (%17,3) lisansüstü tez ile 2019 yılı olduğu görülmektedir. 2023, 2021 ve 2020 yıllarında 6'şar, 2018 yılında 5, 2022, 2017 ve 2015 yıllarında 4'er, 2016 ve 2014 yıllarında 3'er, birer tez ise 2012 ve 2013 yıllarında kabul edilmiştir. Ders imecesi çalışmaları en fazla sırası ile matematik ve sınıf öğretmenliği branşlarında, matematik derslerinde yürütüldüğü ifade edilebilir. Özellikle 2018 yılından sonra ders imecesi çalışmalarında lisansüstü tezler bağlamında önemli artış olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Ders imecesinin doğrudan hangi konular ile ilişkilendirildiğine dair dağılım

Boyut	İlişkilendirilen Konu/Kavramlar	f
Öğrenci	Akademik başarı	3
	Derse yönelik tutum	2
	Üst düzey düşünme becerileri	2
	Öğrenmede kalıcılık	1
	Öğrenci ürünleri	1
Öğretmen/Öğretmen Adayı	Öğretim bilgisi ve becerisi	17
	Mesleki gelişim	9
	Öğrenci anlayışları bilgisi	5
	Teknolojik pedagojik alan bilgisi	4
	Pedagojik alan bilgisi	3
	Öğretim stratejileri bilgisi	3
	Alan bilgisi	3
	Özel alan yeterlikleri	3
	Planlama becerisi	2
	Öğretimsel liderlik	1
	Özyeterlik algısı	1
	Kişisel gelişim	1
	Soru sorma davranışı	1
Farkındalık becerisi	1	
Ders İmecesi Uygulaması	Ders imecesi şamalarının incelenmesi	5
	Ders imecesine ilişkin görüşler	1
	Katılımcı rolleri	1
	Dış uzmanlar	1
	Ders İmecesini kolaylaştırıcı uygulamalar	1

Ders imecesi ile ilgili lisansüstü tezler incelendiğinde öğrenci, öğretmen/öğretmen adayları ve ders imecesi uygulaması boyutlarına odaklanıldığı görülmektedir. Öğrenci boyutuyla tez çalışmalarının 3'ünde akademik başarı kavramı ele alınmıştır. Derse yönelik tutum ve üstü düzey düşünme becerileri ile ilgili 2'şer, öğrenmede kalıcılık ve öğrenci ürünleri ile ilgili birer tez gerçekleştirilmiştir. Öğretmen/öğretmen adayları boyutunda tez çalışmalarının 17'sinde öğretim bilgisi ve becerisi, 9'unda mesleki gelişim, 5'inde öğrenci anlayışları bilgisi, 4'ünde teknolojik pedagojik alan bilgisi odağa alınmıştır. Pedagojik alan bilgisi, öğretim stratejileri bilgisi, alan bilgisi ve özel alan yeterlikleri üçer, planlama becerisi iki lisansüstü tezde odak nokta olarak ele alınmıştır. Öğretimsel liderlik, özyeterlik algısı, kişisel gelişim, soru sorma davranışı ve farkındalık becerisi birer kez ana kavram olarak araştırmalarda yerini almıştır. Ders imecesi uygulaması boyutunda en fazla (f=5) ders imecesi yaklaşımı aşamalarının incelenmesi odağa alınırken ders imecesine ilişkin görüşler, katılımcı rolleri, dış uzmanlar ve ders imecesini kolaylaştırıcı uygulamalara birer kez ana araştırma kavramı olarak yer verildiği tespit edilmiştir.

Tablo 6. Ders imecesinin etki alanlarına ilişkin dağılım

Boyut	Ders İmecesinin Etkileri	f
Öğrenci	Akademik başarı	6
	Anlamli öğrenme	2
	Öğrenci ürünleri	2

	Üst düzey düşünme becerileri	2
	Aktif katılım	1
	Kalıcı öğrenme	1
	Zihinsel olarak aktif tutma	1
	İletişim	1
	Öğrenmeyi kolaylaştırma	1
	Öğrenci motivasyonu	1
	Öz düzenleme	1
	Yaraticılık	1
	Planlama becerileri	28
	Öğrenci anlayışları bilgisi	23
	Öğretim tecrübesi kazanma	15
	Öğretim stratejileri bilgisi	14
	Mesleki Gelişim	13
	Alan bilgisi	13
	Kendini Değerlendirme	12
	Öğretim Bilgisi/becerisi	11
	İş birliği	11
	Deneyim Paylaşım	9
	Öğretim ortamı/süreci	8
	Yaraticılık	5
	Farkındalık becerileri	5
	İletişim	5
	Öğretim Materyali	5
	Teknolojik pedagojik alan bilgisi	4
Öğretmen/öğretmen adayı	Teknolojiyi etkin kullanma becerileri	4
	Gözlem becerisi	3
	Pedagojik alan bilgisi	3
	Düşünme becerileri	3
	Kişisel gelişim	3
	Öğretim Programı Bilgisi	3
	Ölçme ve Değerlendirme bilgisi	3
	Özel alan yeterlikleri	3
	Öz düzenleme becerisi	3
	Öğretmenlik Motivasyonu	2
	Sorgulama becerisi	2
	Soru sorma becerisi	2
	Pedagojik bilgi	1
	Özyeterlik algısı	1
	Araştırma becerisi	1
	Kendine güven	1
	Okul kültürü	1
	Zaman	6
	Bir araya gelebilme	2
	Sürecin yoruculuğu	2
	Liderlik yama isteği	1
	İş birliği eksikliği	1
	Deneyimsizlik	1
Uygulama Zorlukları	İsteksizlik	1
	Maliyet	1
	Okul yöneticilerinin olumsuz tutumu	1
	Müfredat yoğunluğu	1
	Sınıf mevcudunun fazla olması	1
	Eşit görev dağılımının zorluğu	1
	Kaynak materyal yetersizliği	1

Ders imecesine yönelik gerçekleştirilen lisansüstü tez çalışmalarında ders imecesinin etki alanları ana boyut olarak öğrenci, öğretmen/öğretmen aday ve uygulama zorlukları altında incelenmiştir. Ders imecesinin öğrenciler üzerindeki etkileri incelendiğinde akademik başarıyı artırdığı (f=6), anlamlı öğrenmeyi (f=2) sağladığı, öğrenci ürünlerini (f=2) ve üst düzey düşünme becerilerini (f=2) geliştirdiği ortaya konulmuştur. Ayrıca ders imecesi yaklaşımı ile yürütülen bir dersin aktif katılımı ve öğrenci motivasyonunu artırdığı, öğrenmeyi kolaylaştırdığı ve kalıcı öğrenmeyi sağladığı, öğrencileri zihinsel olarak aktif tuttuğu, öğrencilerin hem öğretmenle hem de arkadaşları ile iletişimine olumlu katkı sağladığı, öğrencilerin öz düzenleme ve yaratıcılık özelliklerine olumlu etki yaptığı belirlenmiştir.

Ders imecesi yaklaşımının etkileri öğretmen ve öğretmen adayları açısından incelendiğinde ders imecesinin öğretmen ve öğretmen adaylarının daha çok planlama (f=28), iş birliği (f=11) kendilerini değerlendirme (f=11) becerilerinin, öğrenci anlayışları (f=23), öğretim stratejileri (f=14), alan (f=13) bilgilerinin, öğretim bilgi ve becerilerinin (f=11) geliştiği ve bu süreçte katılımcıların öğretim tecrübesi kazandıkları (f=15), deneyim paylaşımı (f=9) yaptıkları, öğretim ortamı düzenlemesi ve öğretim süreçlerinin (f=8) olumlu yönde etkilendiği ve mesleki gelişimlerine (f=13) katkı sağlandığı belirlenmiştir. Bunun yanı sıra yaratıcılık, farkındalık, iletişim öğretim materyali seçme ve geliştirme, teknolojiyi etkin kullanma, gözlem, düşünme, öz düzenleme, sorgulama, araştırma, soru sorma becerilerinin olumlu etkilendiği, teknolojik pedagojik alan bilgisi, pedagojik alan bilgisi, öğretim programı bilgisi, ölçme ve değerlendirme bilgisi ve pedagojik bilgilerinin gelişim gösterdiği, özel alan yeterlikleri, öz yeterlik algıları ve öğretmenlik motivasyonunun arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca kişisel gelişim, okul kültürü oluşturma ve kendine güven konularında da ders imecesi yaklaşımının olumlu etkileri olduğu saptanmıştır.

Uygulama zorlukları açısından katılımcıların en çok ifade ettiği husus uygulamanın çok zaman aldığı ve ders imecesi uygulama zamanının yanlış seçildiğidir (f=6). Ayrıca sürecin yorucu olduğu (f=2) ve bir araya gelmede zorlandıkları (f=2) ifade edilmiştir. Bunların yanı sıra grup üyelerinin liderlik yapma istekleri, eşit görev dağılımının zorluğu, iş birliği eksikliği, deneyimsizlik, isteksizlik, maliyet, okul yöneticilerinin olumsuz tutumu, müfredat yoğunluğu, sınıf mevcudunun fazla olması, kaynak materyal yetersizliği uygulamada karşılaşılan diğer zorluklar olarak araştırmalarda yerini almıştır.

4. Tartışma ve Sonuç

Lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılım incelendiğinde doktora tezlerinin yüksek lisans tezlerine göre daha fazla olduğu görülmektedir. Ders imecesi yaklaşımının öneminin son yıllarda artması (Gökkurt Özdemir, 2020), ders imecesinin uzun bir süreç alması ve kapsamlı veri toplama sürecini gerektirmesi (Aktuna & Gökkurt Özdemir, 2020) ve doktora eğitiminin 4-6 yıl arasında uzun bir zaman dilimi içerisinde gerçekleşmesi göz önüne alındığında doktora türünde lisansüstü tez çalışmalarının daha fazla olması beklenen bir sonuçtur. Bu sonuç yapılan analiz çalışmaları (Gülhan, 2021; Aktuna & Gökkurt Özdemir, 2020; Aykan & Kıncal, 2016) ile paralellik göstermektedir.

Araştırma yaklaşımı ve yöntemi açısından tezlerin büyük çoğunluğunun nitel araştırma yaklaşımı ve durum çalışması yöntemi ile yürütüldüğü tespit edilmiştir. Bu sonuç yapılan analiz çalışmaları (Aktuna & Gökkurt Özdemir, 2020; Aykan & Kıncal, 2016) ile tutarlılık göstermektedir. Ders araştırması kapsamında yapılan çalışmalarda özellikle nitel araştırma yaklaşım ve yöntemlerinin kullanılması, bu uygulama ile ilgili derinlemesine bilgi elde etme isteği ile açıklanabilir. Çünkü nitel araştırma yaklaşımı ve durum çalışmaları derinlemesine bilgi edinebilme imkânı sunmaktadır (Creswell, 2016; Yıldırım & Şimşek, 2016). Ancak sadece nitel veya sadece nicel yaklaşımlarının kullanılması birtakım sınırlılıklar getirebilir (Yıldırım & Şimşek, 2016). Bu sınırlılıkları en aza indirmek için araştırmalarda karma yaklaşım kullanılması daha etkili bir seçenek olabilir. Uluslararası alan yazın incelendiğinde de bu sonucun desteklendiği ifade edilebilir. (Gurl, 2011; Chikamori, Ono & Rogan, 2013; Norwich & Ylonen, 2015).

Ders imecesine yönelik yapılan araştırmalarda veri toplama araçları büyük oranda bireysel görüşme, sınıf içi gözlemler ve ders planlarının kullanıldığı görülmektedir. Çalışmalarda nitel veri toplama araçlarının daha çok kullanıldığı ve bu araçları genel olarak görüşme, gözlem ve doküman analizi olarak ifade edebiliriz. Bu sonuç yapılan analiz çalışmaları (Aykan & Kıncal, 2016) ile paralellik göstermektedir. Aktuna ve Gökkurt Özdemir (2020) ders imecesi alanında doküman incelemesi yapacak araştırmacıların kullanılan veri toplama araçlarını belirlemelerini önermişlerdir. Ders araştırma yaklaşımına yönelik gerçekleştirilen araştırmalarda nitel araştırma yöntemlerinin ve kısmen de olsa içerisinde nitel yaklaşımı barındıran karma araştırma yaklaşımının tercih edilmesi (Tablo 1) beraberinde nitel veri toplama araçları olarak görüşme, gözlem ve dokümanların tercih edilmesinde etkili olmuştur. Çünkü nitel araştırma yaklaşımının kullanıldığı çalışmalarda, çoklu veri kaynaklarından detaylı veriler toplamak gerekmektedir (Creswell, 2016). Çoklu veri toplama tekniklerinin kullanılması öğretmenlerin bilgilerini, uygulamalarına yansıtma fırsat sağlayarak, mesleki gelişimlerini tespit etmede daha nitelikli sonuçların elde edilmesine fırsat vermektedir (Baxter & Lederman, 1999). Ders imecesi yaklaşımında da öğretmenlerin araştırma dersindeki faaliyetlerinin ve plan oluşturma aşamasındaki farklı fikirler temelinde ders planı oluşturma sürecinin dikkatli bir şekilde analiz edilmesi gerekliliği vardır. Ayrıntılı bir şekilde derinlemesine incelenmesi gereken bu sürecin görüşme, gözlem ve doküman gibi çoklu veri toplama araçları ile mümkün olabileceği söylenebilir. Analiz yöntemleri açısından incelendiğinde çoğunlukla içerik analizi ve betimsel analiz tercih edildiği belirlenmiştir. Bu sonuç alan yazın ile tutarlılık göstermektedir (Aktuna & Gökkurt Özdemir, 2020). İçerik analizi ve betimsel analizin tercih edilmesi, ders imecesine yönelik çalışmaların çoğunlukla nitel araştırma yaklaşım ve yöntemleri ile gerçekleştirilip (Tablo 1) genellikle nitel verilerin toplanmasından kaynaklanmaktadır. Yürütülen araştırmalarda çoğunda nitel verilerin toplandığı göz önüne alındığında (Tablo 2) nitel veri analiz yöntemlerinden (Yıldırım & Şimşek, 2016) içerik analizi ve betimsel analizin kullanılması beklenen bir sonuçtur.

Ders imecesine yönelik lisansüstü tezlerin çalışma grubunda çoğunlukla öğretmenlerin olduğu, örneklem sayısının iki ile dört arasında değiştiği ve çalışmaların ortaokul kademesinde yürütüldüğü görülmektedir. Araştırmamızda ortaya konulan bu sonuçlar alan yazın ile (Gülhan, 2021; Aktuna & Gökkurt Özdemir, 2020; Aykan & Kıncal, 2016) tutarlıdır. Araştırmalarda çalışma grubu olarak daha çok öğretmenlerin tercih edilmesinin ders imecesi yaklaşımının uygulamaya dönük ve öğretmenlik mesleği ile doğrudan ilişkili olmasından kaynaklanabilir. Ders imecesi yaklaşımının öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sağlamaya dönük bir uygulamayı içermesi, çalışma grubuna daha çok öğretmenlerin seçilmesindeki en büyük etken olduğu belirtilmiştir (Saito, 2012). Uluslararası alan yazın incelendiğinde de ders imecesi çalışmalarında daha çok öğretmenlerin yer aldığı görülmektedir (Fluminhan vd., 2021). Araştırma bulguları üç çalışmada akademisyenlerin yer aldığını, okul yöneticilerinin ise hiçbir çalışmada yer almadığını göstermektedir (Tablo 3). Ancak eğitim fakültesinde görev yapan akademisyenlerin ve öğretmenlerin mesleki gelişim sorumluluğu alma anlamında görev ve sorumlulukları olan okul yöneticilerinin de ders imecesi çalışmalarında yer almaları ders imecesinin ülkemizde yaygın olarak kullanılmasında olumlu katkılar sunacaktır. Ders imecesi ile ilgili çalışmalarda örneklem sayısının az olmasının nedenlerinden birinin bu çalışmaların genellikle nitel araştırma yaklaşımı ile gerçekleştirilmesi, diğerinin ise ders imecesi yaklaşımının doğası gereği öğretmenlerin mesleki gelişiminin incelenmesini gerektirdiğinden bu sürecin az sayıda öğretmenle daha sağlıklı yürütülebileceğine ilişkin inanç olduğu düşünülmektedir. Nitel araştırma yaklaşımlarında derinlemesine veri toplanması gerektiği, verilerin toplanma ve analizi aşamasında daha güvenilir ve geçerli sonuçların elde edilebilmesi adına az sayıda kişi ile yürütülmesi gerekmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2016).

Ders imecesi çalışmaları en fazla matematik branşında ve matematik derslerinde yürütüldüğü ifade edilebilir. Bunun nedeninin ilk olarak Japonya'da ve daha çok matematik disiplini alanında öğrencilerin ve öğretmenlerin matematik bilgi ve becerilerini arttırmaya yönelik tercih edilmesi olabilir. Matematik dersinin merkezi sınavlarda önemli bir yerinin olması, bu sonucu etkileyen bir diğer neden olduğu düşünülmektedir. Araştırmada ortaya konulan bu sonuç ile alan yazında gerçekleştirilen çalışmalar (Fluminhan vd., 2021; Gülhan, 2021; Aktuna & Gökkurt Özdemir, 2020;

Kanellopoulou & Darra, 2019; Aykan & Kıncal, 2016; Serbest, 2014) tutarlılık göstermektedir. Ancak literatür incelendiğinde özellikle sınıf öğretmenliği olmak üzere farklı branş ve farklı derslerde de (Ayra & Kösterelioğlu, 2021) ders imecesinin artan bir oranda kullanıldığı görülmektedir.

Ders imecesine yönelik gerçekleştirilen lisansüstü tezlerde özellikle 2018 yılından sonra önemli artış olduğu görülmektedir. Buradan ders imecesi yaklaşımının popülerlik kazandığı, ülkemizde yaygınlık göstermeye başladığı, araştırmacıların, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının ders imecesine giderek artan bir şekilde önem verdiği sonucuna ulaşılabilir. Ayrıca özellikle, TIMSS sınavlarında elde edilen başarılı sonuçlar neticesinde araştırmacılar ve eğitimcilerin Doğu Asya ülkelerindeki eğitim sistemlerini araştırmaya yönelmeleri (Cajkler vd., 2014), bu sonucu etkileyen bir diğer durum olduğu söylenebilir. Bu sonucun alan yazın ile (Gülhan, 2021; Aktuna & Gökkurt Özdemir, 2020) tutarlı olduğu görülmektedir.

Ders imecesi ile ilgili lisansüstü tezlerinin öğrenci, öğretmen/öğretmen adayı ve ders imecesi uygulaması boyutlarına odaklanıldığı görülmektedir. Öğrenci boyutuyla tez çalışmalarının 3'ünde akademik başarı kavramı ele alınmıştır. Dersle yönelik tutum ve üstü düzey düşünme becerileri ile ilgili 2'şer, öğrenmede kalıcılık ve öğrenci ürünleri ile ilgili birer tez gerçekleştirilmiştir. Öğretmen/öğretmen adayı boyutunda tez çalışmalarının 17'sinde öğretim bilgisi ve becerisi, 9'unda mesleki gelişim, 5'inde öğrenci anlayışları bilgisi, 4'ünde teknolojik pedagojik alan bilgisi odağa alınmıştır. Pedagojik alan bilgisi, öğretim stratejileri bilgisi, alan bilgisi ve özel alan yeterlikleri üçer, planlama becerisi iki lisansüstü tezde odak nokta olarak kabul edilmiştir. Öğretimsel liderlik, özyeterlik algısı, kişisel gelişim, soru sorma davranışı ve farkındalık becerisi birer kez ana kavram olarak ele alınmıştır. Ders imecesi uygulaması boyutunda en fazla (f=5) ders imecesi yaklaşımının aşamalarının incelenmesi odağa alınırken ders imecesine ilişkin görüşler, katılımcı rolleri, dış uzmanlar ve ders imecesini kolaylaştırıcı uygulamalara birer kez ana araştırma kavramı olarak yer verildiği tespit edilmiştir. Ders imecesi ile ilgili araştırmalarda daha çok öğretmenin mesleki gelişimi ile öğretim bilgi ve becerileri odak alındığı görülmektedir. Lewis vd. (2012) ders imecesinin öğretimsel gelişimin yanı sıra öğrencilerin öğrenmesini de desteklediğini belirtmişlerdir. Ders imecesinin planlama aşamasında üzerinde düşünülmesi gereken en önemli noktalardan birinin öğrenci anlayışları, uygulama ve dersin değerlendirilmesi aşamasında da yine öğrenci tepkileri ve öğrenmeleridir (Lewis, 2009; Fernandez & Yoshida, 2004; Takahashi & Yoshida, 2004). Bu durum göz önünde bulundurulduğunda ders imecesinin öğrenciler üzerindeki bilişsel, duyuşsal vb. gelişim alanlarına yönelik etkilerini inceleyen araştırmaların da alan yazına büyük katkılar sunacağı düşünülmektedir.

Ders imecesine yönelik gerçekleştirilen lisansüstü tez çalışmalarında ders imecesinin etki alanları ana boyut olarak öğrenci, öğretmen/öğretmen adayı ve uygulama zorlukları altında toplandığı görülmektedir. Ders imecesinin öğrenciler üzerindeki etkileri incelendiğinde, akademik başarıyı artırdığı, anlamlı öğrenmeyi sağladığı, öğrenci ürünlerini ve üst düzey düşünme becerilerini geliştirdiği ortaya konulmuştur. Öğrenenin merkezde olduğu, öğrencilerin aktif olmasına olanak tanıdığı öğretim süreçlerinde öğrenmelerin üst düzeyde olduğu ifade edilmektedir (Kansızoğlu & Sulak, 2019; Şan & İbrahimioğlu, 2017). Bu konuda yapılan başka çalışmalarda da ders imecesinin yine öğrencilerin başarısını arttırdığı ve muhakeme gücüne olumlu etki yaptığı tespit edilmiştir (Ayra & Kösterelioğlu, 2021; Koçak vd., 2021; Kıncal vd., 2019). Ayrıca öğrenciler üzerindeki etkilerinin incelendiği araştırmalar öğretmenler üzerindeki etkilerin incelendiği araştırmalara göre çok daha az sayıda olduğu görülmektedir (Tablo 6). Bu nedenle ders imecesi yaklaşımının Türkiye'de daha çok öğretmenlerin mesleki gelişimini hedefleyen bir yaklaşım olarak görüldüğü söylenebilir.

Ders imecesi yaklaşımının etkileri öğretmen ve öğretmen adayları açısından incelendiğinde ders imecesinin öğretmen ve öğretmen adaylarının daha çok planlama, iş birliği, kendilerini değerlendirme becerilerinin, öğrenci anlayışları, öğretim stratejileri, alan bilgilerinin, öğretim bilgi ve becerilerinin geliştiği ve bu süreçte katılımcıların öğretim tecrübesi kazandıkları, deneyim paylaşımı yaptıkları, öğretim ortamı düzenlemesi ve öğretim süreçlerinin olumlu yönde etkilendiği ve mesleki gelişimlerine katkı sağlandığı belirlenmiştir. Bunun yanı sıra yaratıcılık, farkındalık, iletişim öğretim

materyali seçme ve geliştirme, teknolojiyi etkin kullanma, gözlem, düşünme, öz düzenleme, sorgulama, araştırma, soru sorma becerilerinin olumlu etkilendiği, teknolojik pedagojik alan bilgisi, pedagojik alan bilgisi, öğretim programı bilgisi, ölçme ve değerlendirme bilgisi ve pedagojik bilgilerinin gelişim gösterdiği, özel alan yeterlikleri, öz yeterlik algıları ve öğretmenlik motivasyonunun arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca kişisel gelişim, okul kültürü oluşturma ve kendine güven konularında da ders imecesi yaklaşımının olumlu etkileri olduğu saptanmıştır. Ders imecesi yaklaşımının üç aşamadan (Paulsen, 2010) birinin planlama aşaması olmasından dolayı öğretmenlerin planlama becerilerine etkisinin çalışmalarda daha çok alması beklenen bir sonuçtur. Sato (2009) ders imecesine katılan öğretmenlerin bir ders planının nasıl hazırlanması gerektiği ile ilgili bütün detaylara dikkat ettiğini ifade etmiştir (Akalin & Kılıç, 2022). Ülkemizde yapılan ders imecesi çalışmalarına katılanların ders planlarını daha ayrıntılı ve etkili hazırladıkları belirlenmiştir (Şahin & Kılıç, 2020; Bayram & Bıkmaz, 2018). Planlama aşamasında öğretmenler ayrıntılı bir plan ortaya koymak üzere çalışırlar. Planlama aşamasında üzerinde düşünülmesi gereken en önemli konulardan birinin öğrenci anlayışı, düşünmesi, öğrencilerin muhtemel kavram yanılgıları ve öğrenme güçlükleri olmasının, ders imecesi yaklaşımının öğretmenlerin öğrenci anlayışları bilgilerinin gelişiminde önemli katkı sağladığı ifade edilebilir. Ders imecesi yaklaşım ile ilgili Türkiye’de yapılmış çalışmalarda en çok öğretmenlerin alan bilgisi ve öğretim becerilerinin gelişimine etkisinin incelenmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir (Gülhan, 2021). Bu anlamda öğretmenlerin öğretim bilgi ve becerilerinde, öğretim strateji ve yöntemlerinde, alan bilgilerinde mesleki gelişim sağlamaları ve öğretim tecrübesi kazanmalarına etkisinin daha çok tezde yer verilmesi beklenen bir sonuçtur. Ders imecesi çalışmalarının öğretmenlerin materyalleri daha etkili kullanmalarını sağladığı belirtilmektedir (Chen & Yang, 2013). Kara ve Şen’in (2021) gerçekleştirdikleri çalışmada öğretmenlerin birbirinin tecrübelerinden faydalandıkları ve zümreleriyle olan iletişimlerinin arttığı ifade edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin iş birliği içerisinde eğitsel sonuçlara ulaşma ve bilgi ve deneyim paylaşımı ile birbirlerinden öğrenmelerinin okul kültürüne olumlu katkı sağladığı söylenmektedir (Kösterelioğlu & Akın Kösterelioğlu, 2008). Ders imecesinin öğretmenlerin kendilerini değerlendirmelerine fırsat verdiği ve öz değerlendirme becerilerine olumlu katkı sağladığı sonucu Smith’in (2008, akt. Akalin & Kılıç, 2022) elde ettikleri sonuçlar ile paralel olduğu görülmektedir. Ders imecesi, kullanılabilecek etkili yaklaşımlardan ve öğretmenlerin mesleki gelişimlerini olumlu yönde etkileyen uygulamalardan biri olduğu söylenebilir (Gülhan, 2021; Willems & Bossche 2019; Akerson vd., 2017; Yoshida, 1999).

Uygulama zorlukları açısından katılımcıların en çok ifade ettiği husus uygulamanın çok zaman aldığı ve ders imecesi uygulama zamanının daha uygun zaman dilimlerinde yapılması gerektiğidir (f=6). Ders imecesi dışında yürütülen mesleki gelişim çalışmalarında da benzer şekilde hizmet içi eğitime alınacak öğretmenlerin daha uygun olduğu zaman dilimlerine göre bu eğitimlerin planlanması gerektiği ifade edilmektedir (Ayra & Kösterelioğlu, 2019; Bilge & Aslanargun, 2018; Kuter, 2016). Zaman dışında sürecin yorucu olduğu ve bir araya gelmede zorlandıkları da ifade edilmiştir. Bunların yanı sıra grup üyelerinin liderlik yapma istekleri, eşit görev dağılımının zorluğu, iş birliği eksikliği, deneyimsizlik, isteksizlik, maliyet, okul yöneticilerinin olumsuz tutumu, müfredat yoğunluğu, sınıf mevcudunun fazla olması, kaynak materyal yetersizliği uygulamada karşılaşılan diğer zorluklar olarak araştırmalarda yerini almıştır. Bu sonuç yapılan analiz çalışmaları (Akalin & Kılıç, 2022; Fluminhan vd. 2021; Gülhan, 2021) ile paralellik göstermektedir. Holden ve Fotou (2021) genel olarak ders imecesinin uygulandığı koşulların problem olarak ortaya çıktığını belirtmektedirler. Bu koşullardan ikisinin zaman ve maliyet olduğu bir diğer çalışmada ifade edilmektedir (Fluminhan vd. 2021). Bozkuş (2018) gerçekleştirdiği çalışmada eğitim yöneticilerinin uzun süre alacak mesleki gelişim uygulamalarına sıcak bakmadıklarını ifade etmiştir. Bir diğer çalışmada yine çalışma sonuçları ile tutarlı bir şekilde öğretmenlerin bir araya gelmede zorluklar yaşadıklarını ve birlikte çalışma alışkanlıklarının olmadığı belirtilmiştir (Bozkurt & Yetkin Özdemir, 2018).

Bu araştırmadaki sentezleme sonucunda ders araştırması modeline yönelik Türkiye’de yapılan tez çalışmalarında çoğunlukla;

- Doktora tezlerinin olduğu, nitel araştırma yaklaşımı ve durum çalışması yönteminin tercih edildiği, 2 ile 4 kişilik çalışma grubuna sahip olduğu, veri toplama aracı olarak bireysel görüşme, sınıf içi gözlem ve ders planlarının kullanıldığı, içerik analizinin tercih edildiği,
 - Ortaokul kademesinde, öğretmenlere yönelik olduğu, branş ve disiplin alanı olarak matematik alanında yürütüldüğü,
 - Öğretmenlerin mesleki gelişimleri ile öğretim bilgi ve becerilerinin gelişimine etkisinin incelendiği,
 - Öğretmenlerin daha çok planlama becerilerinde ve öğrenci anlayışları bilgilerinde etkisinin ortaya konulduğu,
- sonuçlarına ulaşılmıştır.

5. Öneriler

- Bu çalışmada lisansüstü tezler incelenmiştir. Tezlerdeki verilerin çok yoğun olması ve makalelerin bir kısmının yapılan lisansüstü tezlerden üretilmiş olması nedenlerinden dolayı bu çalışmaya makaleler dâhil edilmemiştir. Ders imecesine yönelik yapılmış olan makalelerin incelenmesi ile alan yazına katkı sağlanabilir.
- Ders imecesine yönelik uluslararası alan yazın incelenerek Türkiye ile eğilim farklılıkları ve benzerlikleri ortaya konulabilir.
- Ders imecesi uluslararası alanda ve ülkemizde sıklıkla matematik eğitiminde çalışılan bir yaklaşımdır. Ancak farklı disiplin alanlarında da yeterince kullanılması ve araştırılması önemlidir. Bu anlamda farklı branş öğretmenleri ve farklı disiplin alanlarında ders imecesinin etkililiğinin incelenmesi alan yazına katkı sunacaktır.
- Ders imecesinin eğitim yöneticilerinin katılımı ile de gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Bu sayede hem ders imecesinin ülkemizde yaygınlaştırılmasına katkıda bulunulacağı hem de yöneticilerden kaynaklı uygulama zorlukları büyük oranda aşılabacağı düşünülmektedir.
- Ders imecesi, modelinin en çok öğretmenler üzerindeki etkilerinin incelenmesi, bulgular açısından kısıtlılık oluşturmaktadır. Öğretmenlerin mesleki gelişimleri amacının nihayetinde öğrencilerin çeşitli gelişim alanlarına katkıda bulunmak olduğu göz önüne alındığında ders imecesinin öğrenciler üzerinde etkilerini inceleyen araştırmalara daha çok yer verilmesi alan katkı sunacaktır.
- Öğretmenlerin ders imecesi yaklaşımı ile ilgili sorunlarda en çok belirttikleri zaman ve bir araya gelmede yaşadıkları zorlukların hibrit sistemli bir ders imecesi ile büyük oranda aşılabacağı düşünülmektedir. Bu anlamda ders imecesi uygulamalarında planlama ve değerlendirme kısımlarının çevrim içi ve araştırma derslerinin yüz yüze yapılması önerilmektedir.

Makale Bilgi Formu

Yazarın Katkıları	Makale tek yazarlıdır.
Çıkar Çatışması Bildirimi	Yazar tarafından potansiyel çıkar çatışması bildirilmemiştir.
Destek/Destekleyen Kuruluşlar	Bu araştırma için herhangi bir kamu kuruluşundan, özel veya kâr amacı gütmeyen sektörlerden hibe alınmamıştır.
Etik Onay ve Katılımcı Rızası	“Ders imecesine yönelik gerçekleştirilen lisansüstü tezlerin incelenmesi: Bir meta-sentez çalışması” başlıklı çalışma etik kurul onayı gerektirmemektedir. Yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulduğu, toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmadığı yazar tarafından beyan edilmiştir.

6. Kaynakça

- Akalın, S., & Kılıç, A. (2022). Türkiye’de ders imecesi modeli kullanılarak yapılan lisansüstü tezler üzerine bir meta sentez çalışması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(3), 1013-1025. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.1060134>
- Akerson, V. L., Pongsanon, K., Rogers, M. A. P., Carter, I., & Galindo, E. (2017). Exploring the use of lesson study to develop elementary preservice teachers’ pedagogical content knowledge for teaching nature of science. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 15(2), 293-312.
- Aktuna, H., & Gökurt Özdemir, B. (2020). Türkiye’de ders imecesi çalışmalarındaki eğilimler: bir içerik analizi çalışması. *Turkish Studies-Education*, 15(4), 2629-2649. <http://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.43446>
- Aykan, A., & Kıncal, R. (2016). Ders araştırması kapsamında farklı ülkelerde yayınlanan bilimsel çalışmaların içerik analizi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 19-31.
- Ayra, M., & Kösterelioğlu, İ. (2019). Etkinlik temelli sınıf yönetimi hizmet içi eğitim kursu programının geliştirilmesi ve değerlendirilmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 397-418.
- Ayra, M., & Kösterelioğlu, I. (2021). Effect of the lesson study practice on students’ academic achievements in life sciences course. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 16(1), 249-270. <https://doi.org/10.29329/epasr.2020.334.14>
- Baxter, J. A., & Lederman, N. G. (1999). Assessment and content measurement of pedagogical content knowledge. J. Gess-Newsome & N. G. Lederman (Eds.), *Examining pedagogical content knowledge* (pp. 147-162). Kluwer Academic.
- Bayrakçı, M. (2009). In-service teacher training in Japan and Turkey: A comparative analysis of instructions and practices. *Australian Journal of Teacher Education*, 34 (1), 10-22. <https://doi.org/10.14221/ajte.2009v34n1.2>
- Bayram, İ., & Bıkmaz, F. (2018). Exploring the lesson study experience of efl instructors at higher education: a pilot study. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 313-340. DOI:10.14689/issn.2148-2624.1.6c3s15m
- Bilge, B., & Aslanargun, E. (2018). Öğretmenlerin mesleki gelişimleri ve okul müdürlerinin katkı düzeyleri. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12). 278-303.
- Borko, H., Jacobs, J., & Koellner, K. (2010). Contemporary approaches to teacher professional development. *International Encyclopedia of Education*, 7, 548-556. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-044894-7.00654-0>
- Bozkurt, E., & Yetkin Özdemir, İ. E. (2018). Mesleki gelişimde işbirliğine dayalı bir yaklaşım: Ders araştırması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), 109-116. doi:10.24106/kefdergi.375675
- Bozkuş, K. (2018). *Öğretmenlerin mesleki gelişiminde dinamik yaklaşımın uygulanması: bir eylem araştırması* [Doktora Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Cajkler, W., Wodd, P., Norton, J., & Pedder, D. (2014). Lesson study as a vehicle for collaborative teacher learning in a secondary school. *Professional Development in Education*, 40(4), 511-529. <https://doi.org/10.1080/19415257.2013.866975>
- Chen, X., & Yang, F. (2013). Chinese teachers’ reconstruction of the curriculum reform through lesson study. *International Journal for Lesson and Learning Studies*, 2(3), 218-236. <https://doi.org/10.1108/IJLLS-02-2013-0011>

- Chikamori, K., Ono, Y., & Rogan, J. (2013). A lesson study approach to improving a biology lesson. *African Journal of Research in Mathematics, Science and Technology Education*, 17(1-2), 14-25. <https://doi.org/10.1080/10288457.2013.826967>
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve nitel araştırma deseni*. (M. Bütün & S. B. Demir, Çev.). Siyasal Kitap.
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreler. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2014.3412>
- Doig, B., & Groves, S. (2011). Japanese lesson study: Teacher professional development through communities of inquiry. *Mathematics Teacher Education and Development*, 13(1), 77-93.
- Fernandez, C., & Yoshida, M. (2004). Lesson study: A case of a Japanese approach to improving instruction through school-based teacher development. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates.
- Fluminhan, C. S. L., Schlünzen, E. T. M., & Junior, K. S. (2021, June 10). Insights towards cultural aspects and related impacts of Lesson Study practices: a systematic review. <https://doi.org/10.31235/osf.io/j9f3p>
- Gökkurt Özdemir, B. (2020). Matematik eğitiminde ders imecesi (lesson study) mesleki gelişim modeli. M. Ünlü (Edt.), *Uygulama örnekleriyle matematik öğretiminde yeni yaklaşımlar* (s. 333-356). Pegem Akademi.
- Gurl, T. (2011). A model for incorporating lesson study into the student teaching placement: what worked and what did not? *Educational Studies*, 37(5), 523– 528. <https://doi.org/10.1080/03055698.2010.539777>
- Gülhan, F. (2021). Ders araştırması (ders imecesi) modeli Türkiye’de nasıl uygulanıyor, ne ifade ediyor?: Bir sistematik derleme. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9, 230-242. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kebd>
- Gültekin, M., & Çubukçu, Z. (2008). İlköğretim öğretmenlerinin hizmetiçi eğitime ilişkin görüşleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 185–201.
- Holden, M., & Fotou, N., (2021, March 18-19) *Lesson Study as a vehicle to foster teacher agency: A systematic literature review*. New Perspectives in Science Education, Florence, Italy. <https://conference.pixel-online.net/files/npse/ed0010/FP/6512-TRST4963-FP-NPSE10.pdf>
- Kanellopoulou, E. M. & Darra, M. (2019). The implementation of the lesson study in basic teacher education: a research review. *Higher Education Studies*, 9(3), 65-78. 10.5539/hes.v9n3p65
- Kansızoğlu, H. B., & Sulak, S. E. (2019). Öğrenci merkezli dil bilgisi öğretim uygulamalarının öğrenci başarısına etkisi: Bir meta analiz çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(4), 958- 980. doi: 10.16986/HUJE.2018038525
- Karadağ, R. (2015). Sınıf öğretmenlerinin Türkçe öğretimine yönelik hizmet içi eğitimlere ilişkin görüşleri ve hizmet içi eğitim gereksinimleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 33-50. <https://doi.org/10.17679/iuefd.16380134>
- Kara, Y., & Şen, Ö. (2021). Ders imecesi uygulamalarının fen bilgisi öğretmen adaylarının görüşlerine ve uygulamalarına etkileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 1-20. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.859193>
- Kıncal, Y.R., Ozan, C., & İleritürk, D. (2019). Increasing students’ english language learning levels via lesson study. *English Language Teaching*, 12(9), 88-95. 10.5539/elt.v12n9p88

- Koçak, M., Ozan, C., İleritürk, D., Buran, O., Soylu, Y., & Kıncal, R. Y. (2021). Increasing students' mathematics learning levels via lesson study. *Journal of Family Counseling and Education, 6(2)*, 77- 89. <https://doi.org/10.32568/jfce.1033140>
- Kösterelioğlu, İ., & Akın Kösterelioğlu, M. (2008). Okul temelli mesleki gelişim çalışmalarının okullarda öğrenen örgüt kültürü oluşturmaya katkısı. *Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Dergisi, 10(2)*, 243-255.
- Kuter, S. (2016). İşbirlikli mentorluk penceresinden öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin mesleki gelişimi. *Eğitim ve Bilim, 41(183)*, 129-145. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2016.3728>
- Lewis, C. (2009). What is the nature of knowledge development in lesson study? *Educational Action Research, 17(1)*, 95–110. <https://doi.org/10.1080/09650790802667477>
- Lewis, C., Perry, R., & Murata, A. (2006). How should research contribute to instructional improvement?: The case of lesson study. *Educational Researcher, 35(3)* 3-14. <https://doi.org/10.3102/0013189X035003003>
- Lewis, C. C., & Tsuchida, I. (1999). A lesson is like a swiftly flowing river: How research lessons improve Japanese education. *Improving School, 2(1)*, 48-56. <https://doi.org/10.1177/136548029900200117>
- Lewis, C. C., Perry, R. R., Friedkin, S., & Roth, J. R. (2012). Improving teaching does improve teachers: evidence from lesson study. *Journal of Teacher Education, 63*, 368-375.
- Lim, C. S., White, A. L., & Chiew, C. M. (2005, November 25 -December 1). *Promoting mathematics teacher collaboration through lesson study: What can we learn from two countries' experiences?*. International Conference of The Mathematics Education into the 21st Century Project, University Teknologi Malaysia, Johor Bahru, Malaysia.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2016). *Nitel veri analizi* (S. Akbaba Altun & A. Ersoy, Çev.). Pegem Akademi.
- Norwich, B., & Ylonen, A. (2015). A design-based trial of Lesson Study for assessment purposes: Evaluating a new classroom based dynamic assessment approach. *European Journal of Special Needs Education, 30(2)*, 253-273. <https://doi.org/10.1080/08856257.2015.1009702>
- Ono, Y., & Ferreira, J. (2010). A case study of continuing teacher Professional development through lesson study in South Africa. *South African Journal of Education, 30*, 59-74.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (M. Bütün & S. B. Demir, Çev.). Pegem Akademi.
- Paulsen, R. (2010, March 28 – April 1). *Introducing mathematics lesson study in south africa: overcoming the barriers*. 16th Annual Congress of the Association for Mathematics Education of South Africa (AMESA), Durban.
- Saito, E. (2012). Key issues of lesson study in Japan and the United States: a literature review. *Professional Development in Education, 38(5)*, 777-789, <https://doi.org/10.1080/19415257.2012.668857>
- Serbest, A. (2014). *Ders imecesi yönteminin etki alanları üzerine bir meta sentez çalışması* [Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Şahin, Ş., & Kılıç, A. (2020). Evaluation of the Teaching Practice Course Carried out with the Lesson Study Model. *Tuning Journal for Higher Education, 8(1)*, 99-127. [https://doi.org/10.18543/tjhe-8\(1\)-2020pp99-127](https://doi.org/10.18543/tjhe-8(1)-2020pp99-127)
- Şan, S., & İbrahimioğlu, Z. (2017). Sosyal bilgiler dersinde öğrenci merkezli etkinlik kullanımının öğrencilerin akademik başarısına etkisi ve bu etkinliklere yönelik öğrenci görüşleri. *Abant*

İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(4), 2142-2159.
<https://doi.org/10.17240/aibuefd.2017.17.32772-364003>

- Takahashi, A., & McDougal, T. (2016). Collaborative lesson research: Maximizing the impact of lesson study. *ZDM Mathematics Education*, 48, 513-526. <https://doi.org/10.1007/s11858-015-0752-x>
- Takahashi, A., & Yoshida, M. (2004). Ideas for establishing lesson study communities. *Teaching Children Mathematics*, 10(9), 436-443.
- Tan Chia, L., Fang, Y., & Ang, P. C. (2013). Innovating the Singapore English language curriculum through lesson study. *International Journal for Lesson and Learning Studies*, 2(3), 256-280. <http://dx.doi.org/10.1108/IJLLS-03-2013-0017>
- Verhoef, N., Tall, D., Coenders, F., & Van Smaalen, D. (2014). The complexities of a lesson study in a dutch situation: Mathematics teacher learning. *International Journal of Science and Mathematics Education*. 12, 859-881. Doi: 10.1007/s10763-013-9436-6
- Walsh, D., & Downe, S. (2005). Meta-Synthesis Method for Qualitative Research: Aliterature Review. *Journal of Advanced Nursing*, 50(2), 204–211. doi: 10.1111/j.1365-2648.2005.03380.x.
- Willems, I., & Bossche, P. V. (2019). Lesson Study effectiveness for teachers' professional learning: a best evidence synthesis. *International Journal for Lesson and Learning Studies*, 8(4), 257-271. <https://doi.org/10.1108/IJLLS-04-2019-0031>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Ylonen, A., & Norwich, B. (2013). Professional learning of teachers through a lesson study process in England contexts, mechanisms and outcomes. *International Journal of Lesson and Learning Studies*, 2(2),137-154. <https://doi.org/10.1108/20468251311323388>
- Yoshida, M. (1999). *Lesson study: A case study of a Japanese to improving insruction through school- based teacher devolepment*. [Unpublished doctoral dissertation]. The University of Chicago.
- Zimmer, L. (2006). Qualitative Meta-Synthesis: A Question of Dialoguing with Texts. *Journal of advanced nursing*, 53(3), 311-318. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2006.03721.x>